

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
1.2 Facultatea	FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE
1.3 Departamentul	FILOSOFIE
1.4 Domeniul de studii	FILOSOFIE
1.5 Ciclul de studii	MASTERAT
1.6 Programul de studiu / Calificarea	FILOSOFIE , CULTURA, COMUNICARE / MASTER ÎN FILOSOFIE

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Limbaj și comunicare a cunoașterii						
2.2 Titularul activităților de curs	Lector dr. Bodea Marcel Smilihon						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lector dr. Bodea Marcel Smilihon						
2.4 Anul de studiu	1	2.5 Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Ob.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					36
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					48
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					60
Tutoriat					20
Examinări					4
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		144 conv.			
3.8 Total ore pe semestru		56 fiz.			
3.9 Numărul de credite		8			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Prezența la orele de curs nu este obligatorie. Prezentarea la examen nu este condiționată de un număr minim de prezențe.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Activitatea de seminar obligatorie (participare, prezentări etc.) în proporție de minimum 50%.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C1.5 Identificarea și descrierea principiilor și metodelor cercetării în filosofie și în științele socio-umaniste</p> <p>C2.1 Aprofundarea perspectivelor teoretice și metodologice actuale din filosofia comunicării, legate de practicile comunicării contemporane</p> <p>C2.4 Evaluarea critică și constructivă a modalităților, limitelor și dificultăților de realizare a comunicării cunoașterii în diferite limbaje</p> <p>C2.5 Soluționarea unei probleme filosofice de complexitate ridicată, la o disciplină filosofică specifică programului</p> <p>C6.1 Definirea și alegerea metodelor și tehnicilor adecvate de soluționare a unor probleme interumane și interculturale cu un nivel ridicat de complexitate</p>
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • CT1 Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații-problemă cu grad ridicat de dificultate în vederea soluționării lor eficiente • CT 2 Gestionarea de activități sau proiecte profesionale complexe, prin asumarea responsabilității în luarea deciziilor într-o echipă multidisciplinară • CT3 Autogestionarea activităților de dezvoltare profesională proprie și exersarea autonomiei personale în condiții de studiu și de muncă imprevizibile

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>Cursul abordează, dintr-o perspectivă filosofică și interdisciplinară, la nivel de limbaj, anumite forme contemporane de comunicare neadecvată a cunoașterii științifice. Accentul este pus pe limbajul natural, limbajul filosofic și cel științific. Este avută în vedere și o perspectivă etică asupra comunicării cunoașterii.</p> <p>Conceptul de cunoaștere va fi analizat în raport cu limbajul și comunicarea cunoașterii. Vor fi prezentate și abordate critic-epistemologic revendicările unor constructe ideatice de a reprezenta cunoaștere. Va fi examinată filosofic legitimitatea pretențiilor unor limbaje de a putea comunica anumite cunoștințe. Perspectivile asupra limbajelor și comunicării cunoașterii care vor sta, în principal, la baza fundamentării teoretice a tematicii cursului și seminariilor sunt cele din Filosofia analitică a limbajului, din Epistemologie și din Filosofia științei. Va fi argumentată și propusă ca supoziție fundamentală premisa: "Limbajul unei comunități este mediul oricărei forme de cunoaștere și de comunicare a cunoașterii.". În acest curs limbajele specifice de referință sunt: limbajul filosofic, limbajul natural, limbajele specializate ale științelor naturii și societății, limbajul formal-matematic și limbajul teologic. Comunicarea cunoașterii este o activitate cognitivă complexă care urmărește modelarea și interpretarea rezultatelor prin transgresarea interdisciplinară a domeniilor de specialitate la nivel de limbaj. Comunicarea cunoașterii, înțeleasă ca formulare a unor rezultate dintr-un limbaj de specialitate într-alt limbaj de specialitate sau în limbaj natural, este forma de bază a raportului limbaj/comunicare/cunoaștere. Cursul își propune să prezinte felul în care la nivel de limbaje diferite se realizează comunicarea, dificultățile și limitele acesteia. Seminariile vor fi în majoritate studii de caz legate de teme abordate la curs. Se va evidenția felul în care într-o societate bazată pe cunoaștere și comunicare- cunoștințele dintr-un domeniu pot fi comunicate și integrate cultural în alte domenii, cum devine cunoașterea, social, larg accesibilă. Prin tematica sa cursul are un caracter interdisciplinar. Nu se poate vorbi de interdisciplinaritate fără comunicare între domenii, fără trecerea de la un limbaj de specialitate la alt limbaj de specialitate sau la limbajul natural. Perspectiva etică a cursului este următoarea: forma de utilizare a limbajului în anumite circumstanțe poate fi considerată o "faptă etică". Comunicarea cunoașterii este o formă specifică de utilizare a limbajului care, în anumite condiții, poate constitui o faptă etică. Ea reflectă o situație reală, contemporană, la nivelul comunicării cunoștințelor, rezultatelor dintr-un domeniu de specialitate în alt domeniu de specialitate sau la</p>
---------------------------------------	---

	nivelul limbajului comun. Cum exprimăm rezultate științifice, de exemplu, în limbaj filosofic, teologic, natural? Cum ajung cunoștințe științifice neutre la sensuri valorice să fie valorizate (devalorizate) ideologic, profesional, etic etc. prin comunicare? Utilizarea limbajului -în comunicarea cotidiană, în presă, la radio, la televiziune, în școli, în universități, în activitatea de cercetare și publicare etc.-, este frecvent însoțită de manifestări imorale.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> - Diferențierea formelor de limbaj (specificitatea limbajelor) - Sesizarea importanței frontierei între limbaje - Limbajul: condiție necesară de posibilitate a interdisciplinarității - Limitele comunicării interdisciplinare - Comunicarea interdisciplinară a cunoașterii: o faptă etică.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Limbaj cu sens / limbaj fără sens / limbaj nonsens	Prelegerea, dialogul	
2. Jocuri de limbaj	Prelegerea, dialogul / formulări explicite de probleme -formulări de soluții -critica soluțiilor	
3. Filosofie, știință și scepticism	Prelegerea, dialogul / formulări explicite de probleme -formulări de soluții -critica soluțiilor	
4. Cum se vorbește și ce se comunică despre viața de după viață	Prelegerea, dialogul / formulări explicite de probleme -formulări de soluții -critica soluțiilor	
5. Există viață extraterestră? Formularea științifică a problemei și căutarea științifică a unui răspuns. Interpretări filosofice. Poziții teologice. / Amestecul de limbaje: limbaj științific / limbaj artistic (limbajul genului literar științifico-fantastic)	Prelegerea, dialogul / formulări explicite de probleme -formulări de soluții -critica soluțiilor	
6. Vânătoria de vrăjitoare - mecanismul său științific și manipularea "ideologică" a limbajului	Prelegerea, dialogul / formulări explicite de probleme -formulări de soluții -critica soluțiilor	
7. Evoluționismul: o nouă paradigmă științifică, un nou limbaj științific /perspective filosofice /mize teologice	Prelegerea, dialogul / formulări explicite de probleme -formulări de soluții -critica soluțiilor	
8. Creaționismul științific / Amestecul de limbaje: limbaj științific / limbaj teologic	Prelegerea, dialogul	
9. Paradigma de științificitate a științelor socio-umane / Istoria ca știință / Specificitățile de limbaj / Hermeneutica faptelor	Prelegerea, dialogul	
10. Istorie și pseudo-istorie. / Amestecul de limbaje: limbaj științific / limbaj ideologic	Prelegerea, dialogul / formulări explicite de probleme -formulări de soluții -critica soluțiilor	
11. Limite ale limbajului - limite ale gândirii	Prelegerea, dialogul / formulări explicite de probleme -formulări de soluții -critica soluțiilor	
12. Limbajul mecanicii clasice / limbajul mecanicii cuantice (despre	Prelegerea, dialogul /	

necesitatea înnoirii limbajelor)	formulări explicite de probleme -formulări de soluții -critica soluțiilor	
13. Fractali, haos determinist (dintr-un limbaj într-altul: limbaj matematic, limbaj științific, limbaj filosofic)	Prelegerea, dialogul / formulări explicite de probleme -formulări de soluții -critica soluțiilor	
14. Despre ceea ce nu se poate vorbi trebuie să se tacă	Prelegerea, dialogul / formulări explicite de probleme -formulări de soluții -critica soluțiilor	

Bibliografie (curs +seminar)

- 1) ARENDT Hannah - **Eichmann la Ierusalim -Raport asupra banalității răului**, Editura Humanitas, București, 2007
- 2) BARSTOW Anne Llewellyn - **Witch Craze: A New History of European Witch Hunts**, HarperCollins, New York, 1995
- 3) BERRA Tim M. - **Evolution and the Myth of Creationism: A Basic Guide to the Facts in the Evolution Debate**, California: Stanford University Press, 1990
- 4) BRIGGS Robin - **Witches and Neighbors: The Social and Cultural Context of European Witchcraft**, Penguin, New York, 1996
- 5) BOUTOT Alain - **Inventarea formelor**, Editura Nemira, București, 1997
- 6) CHARPAK Georges, BROCH Henri - **Lecții de vrăjitorie. Știința și paranormalul**, Humanitas, București, 2007
- 7) CUSHING James T. - **Concepte filosofice în fizică-Relația istorică dintre filosofie și teoriile științifice**, Editura Tehnică, București, 2000
- 8) DANCY Jonathan, ERNEST Sosa [Editori] - **Dicționar de Filosofia cunoașterii, vol. I-II**, Editura Trei, Iași, 1999
- 9) DAWKINS Richard - **Un rîu pornit din Eden. Codul genetic, computerul și evoluția speciilor**, Editura Humanitas, București, 1995
- 10) DAWKINS Richard - **Himera credinței în Dumnezeu**, Editura Curtea veche, București, 2007
- 11) DAWKINS Richard - **Ceasornicarul orb**, Editura Humanitas, București, 2009
- 12) DEMOS John Putnam - **Entertaining Satan: Witchcraft and Culture of Early New England**, Oxford University Press, London, 1983
- 13) DEVLIN Keith - **Vârsta de aur a matematicii**, Editura Theta, București, 2000
- 14) DEVLIN Keith - **Partida neterminată. Pascal. Fermat și scrisoarea din secolul al XVII-lea care a creat lumea modernă**, Editura Humanitas, București, 2010
- 15) ECO Umberto - **În căutarea limbii perfecte**, Editura Polirom, Iași, 2002
- 16) FINKENTHAL Michael - **Interdisciplinarity -Toward the Definition of a Metadiscipline ?**, American University Studies, Series V, Philosophy, vol. 187., [Lang Peter (Ed.)], New York, 2001
- 17) FLONTA Mircea - **Darwin după Darwin -Studii de filozofie a biologiei**, Editura Humanitas, București, 2010
- 18) GUEDJ Denis - **Matematica explicată fiicelor mele**, Editura Cartier, București, 2008
- 19) HABERMAS Jurgen - **Cunoaștere și comunicare**, Editura Politică, București, 1983
- 20) HEISENBERG Werner - **Partea și întregul. Discuții în jurul fizicii atomice**, Editura Humanitas, București, 2008
- 21) KUHN S. Thomas - **Structura revoluțiilor științifice**, Editura științifică și enciclopedică, București, 1976
- 22) PARK Robert - **Știința Voodoo. Drumul de la prostie la fraudă**, Editura Humanitas, București, 2006
- 23) SAGAN Carl - **The Demon Haunted World: Science as a Candle in the Dark**, Random House, New York, 1996
- 24) SHERMER Michael - **De ce cred oamenii în bazaconii. Pseudoștiință, superstiții și alte aiureli ale vremurilor noastre**, Editura Humanitas, București, 2009
- 25) STENGERS Isabelle - **Inventarea științelor moderne**, Editura Polirom, Iași, 2001
- 26) THOM René - **Apologie du logos**, Hachette, Paris, 1990
- 27) TIPLER Frank J. - **Fizica nemuririi**, Editura Tehnică, 2008
- 28) WELLS Spencer - **Omul o aventură genetică**, Editura CD Press, București, 2009

- 29) WITTGENSTEIN Ludwig - **Tractatus Logico-Philosophicus**, Editura Humanitas, București, 2001
 30) WITTGENSTEIN Ludwig - **Cercetări Filozofice**, Editura Humanitas, București, 2003
 31) Von WRIGHT Georg Henrik - **Explicație și înțelegere**, Editura Humanitas, București, 1995

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
<p>1: Limbaj cu sens / limbaj fără sens / limbaj nonsens „concept propriu-zis” [P.: 4.126.], „concept de bază” [P.: 4.12721, 5.451, 5.476.], „concept formal” [P.: 4.126, 4.127, 4.1271, 4.1272, 4.12721, 4.1273, 4.1274.], „a fi cu sens”[P.: 3.13, 3.326, 3.4, 4, 4.243, 5.1241, 5.525, 6.1263, 6.1264, 6.31.], „gramatică” [P.: 3.325.], „gramatică logică” [P.: 3.325], „limbaj” [P.: 3.032, 3.325, 3.343, 4.001, 4.002, 4.014, 4.0141, 4.025, 4.121, 5.4731, 5.535, 5.6, 5.62, 6.12, 6.233, 6.43.], „logica limbajului” [P.: 4.002, 4.003.], „ce nu poate fi gândit” P.: 4.114.], „lipsă de sens” [P.: 4.461, 5.132, 5.1362, 5.5351.], „limbaj cotidian” [P.: 3.323, 4.002, 5.5563.], „logic-sintactic” [P.: 3.327.], „necesitate logică” [P.: 5.1362, 6.37, 6.375], „nonpropoziție” [P.: 5.5351.], „nonsens” [P.: 3.24, 4.003, 4.124, 4.1272, 4.1274, 4.4611, 5.473, 5.5303, 5.5351, 5.5422, 5.5571, 6.51, 6.54.], „scriere conceptuală” [P.: 3.325, 4.1272, 4.1273, 4.431, 5.533, 5.534.], „scriere hieroglifică” [P.: 4.016.], „sintaxă logică” [P. 3.325, 3.33, 3.334, 3.344, 6.124.], „a spune” [P.: 3.031, 3.1432, 3.221, 4.022, 4.062-4.063, 4.1212, 4.461, 4.465, 5.14, 5.142, 5.43-5.441, 5.47, 5.513, 5.5301-5.5303, 5.535, 5.542, 5.61, 5.62, 5.631, 6.001, 6.11, 6.342, 6.36, 6.51, 6.521, 6.53.], „ce nu poate fi spus” [P.: 6.522] [WITTGENSTEIN Ludwig <i>Tractatus Logico-Philosophicus</i>, Editura Humanitas, București, 2001]</p>	<p>Analiză de texte și dezbatere / prezentări și referate</p>	
<p>2: Jocuri de limbaj [WITTGENSTEIN Ludwig - <i>Cercetări filozofice</i>, Editura Humanitas, București, 2003] / Partea I., pp. 89-325.</p>	<p>Analiză de texte și dezbatere / prezentări și referate</p>	
<p>3: Filosofie, știință și scepticism [SHERMER Michael – <i>De ce cred oamenii în bazaconii - pseudoștiință, superstiții și alte aiureli ale vremurilor noastre</i>, Editura Humanitas, București, 2009 / pp. 13-105]</p>	<p>Analiză de texte și dezbatere / prezentări și referate</p>	
<p>4: Cum se vorbește și ce se comunică despre viața de după viață [SHERMER Michael - <i>De ce cred oamenii în bazaconii - pseudoștiință, superstiții și alte aiureli ale vremurilor noastre</i>, Editura Humanitas, București, 2009 / pp. 109-136]</p>	<p>Analiză de texte și dezbatere / prezentări și referate</p>	
<p>5: Există viață extraterestră? Formularea științifică a problemei și căutarea științifică a unui răspuns. Interpretări filozofice. Poziții teologice. / Amestecul de limbaje: limbaj științific / limbaj artistic (limbajul genului literar științifico-fantastic) [SHERMER Michael - <i>De ce cred oamenii în bazaconii - pseudoștiință, superstiții și alte aiureli ale vremurilor noastre</i>, Editura Humanitas, București, 2009 / pp. 137-149]</p>	<p>Analiză de texte și dezbatere / prezentări și referate / Video: Roswell – UP 2009</p>	
<p>6: Vânătoarea de vrăjitoare - mecanismul său științific și manipularea "ideologică" a limbajului [SHERMER Michael - <i>De ce cred oamenii în bazaconii - pseudoștiință, superstiții și alte aiureli ale vremurilor noastre</i>, Editura Humanitas, București, 2009 / pp. 150-167]</p>	<p>Analiză de texte și dezbatere / prezentări și referate</p>	
<p>7: Evoluționismul: o nouă paradigmă științifică, un nou limbaj științific /perspective filozofice /mize teologice [SHERMER Michael - <i>De ce cred oamenii în bazaconii - pseudoștiință, superstiții și alte aiureli ale vremurilor noastre</i>, Editura Humanitas, București, 2009 / pp. 1181-216]</p>	<p>Analiză de texte și dezbatere / prezentări și referate</p>	

8: Creaționismul științific / Amestecul de limbaje: limbaj științific / limbaj teologic [SHERMER Michael - De ce cred oamenii în bazaconii - pseudoștiință, superstiții și alte aiureli ale vremurilor noastre, Editura Humanitas, București, 2009 / pp. 195-239]	Analiză de texte și dezbateri / prezentări și referate	
9: Paradigma de științificitate a științelor socio-umane / Istoria ca știință / Specificitățile de limbaj / Hermeneutica faptelor [SHERMER Michael - De ce cred oamenii în bazaconii - pseudoștiință, superstiții și alte aiureli ale vremurilor noastre, Editura Humanitas, București, 2009 / pp. 241-256 / 285-321]	Analiză de texte și dezbateri / prezentări și referate	
10: Istorie și pseudo-istorie. / Amestecul de limbaje: limbaj științific / limbaj ideologic [SHERMER Michael - De ce cred oamenii în bazaconii - pseudoștiință, superstiții și alte aiureli ale vremurilor noastre, Editura Humanitas, București, 2009 / pp. 257-321]	Analiză de texte și dezbateri / prezentări și referate	
11: Limite ale limbajului - limite ale gândirii [LIVIO Mario - <i>Este Dumnezeu matematician?</i> , Editura Humanitas, București, 2011 / <i>Logicienii: Reflecție asupra raționamentului</i> , pp. 191-223]	Analiză de texte și dezbateri / prezentări și referate	
12: Limbajul mecanicii clasice / limbajul mecanicii cuantice (despre necesitatea înoirii limbajelor) [HEISENBERG Werner - <i>Partea și întregul. Discuții în jurul fizicii atomice</i> , Editura Humanitas, București, 2008 / <i>Mecanică cuantică și filosofie kantiană</i> , pp. 157-167; <i>Discuții despre limbaj</i> , pp. 168-187]	Analiză de texte și dezbateri / prezentări și referate	
13-14: Fractali, haos determinist (dintr-un limbaj într-altul: limbaj matematic, limbaj științific, limbaj filosofic) [BODEA Marcel - <i>Haos și determinism: predicție și anticipare. O distincție conceptuală epistemologică</i> , Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Philosophia, L, 1 / 2005, pp. 83-102]	Analiză de texte și dezbateri / prezentări și referate	
Bibliografie: Bibliografia de la curs – specifică seminarului		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

<ul style="list-style-type: none"> • Conținutul cursului este compatibil cu conținutul unor cursuri de specialitate predate la facultăți de profil "realist" și "umanist": matematică, fizică, biologie, istorie, sociologie, teologie.
--

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- cunoașterea metodei, a conceptelor și teoriilor, - capacitatea de a dezvolta o argumentație proprie (opinii și convingeri personale) în raport cu temele studiate	Examen	66%
10.5 Seminar/laborator	Participare activă Referate/eseuri/traduceri/proiecte,etc	Verificare continuă	34%

10.6 Standard minim de performanță

- îndeplinirea cerințelor minime obligatorii
- parcurgerea bibliografiei minime obligatorii
- participarea la minim 50% din seminarii

Data completării

.....

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament

.....